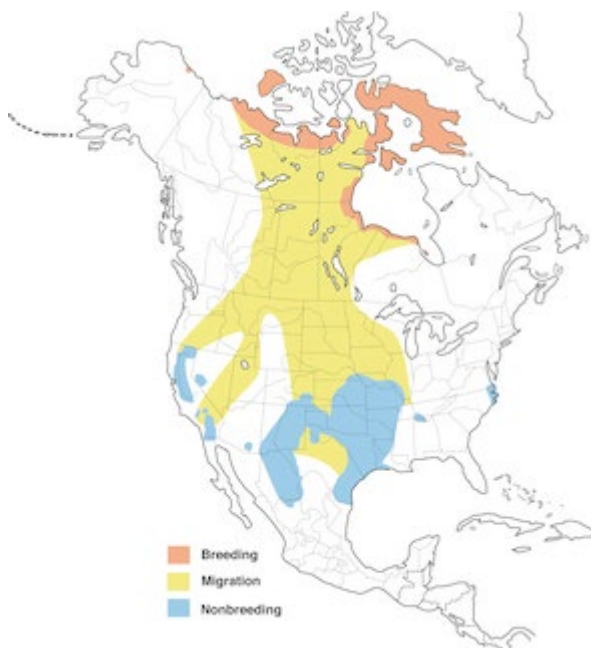

Bijlage 2 Status Ross' Ganzen in Nederland

Ross' Gans *Anser rossii* is een aansprekende Noord-Amerikaanse gans waarvan ondanks een groot aantal waarnemingen tussen 1985 en nu, slechts zeven gevallen op de Nederlandse lijst staan. Ross' Gans is een langeafstandstrekker (Figuur 1), en zou in staat moeten zijn om op eigen kracht de Atlantische oceaan over te steken (Van den Berg 2004). Ross' Gans was een stevig bejaagde soort in Noord Amerika in het begin van de 20^e eeuw, en toen de jacht werd verboden in 1931 werd de wereldpopulatie geschat op 5000-6000 individuen (Van den Berg 2004). De populatie slonk nadien nog tot ongeveer 2000-3000 individuen in de jaren '50, maar sindsdien is de soort aan een opmars begonnen. Momenteel telt de populatie ruim 2 miljoen individuen en is nog steeds groeiende (Jónsson et al 2020).

Figuur 1. De verspreiding van Ross' Gans in Noord Amerika. De soort heeft zich de afgelopen halve eeuw enorm uitgebreid in zowel aantallen als distributie. Bron: (Jónsson et al 2020)

Berlijn (2004) beschrijft de Nederlandse gevallen van Ross' Gans tot en met 2003, en Van den Berg (2004) beschrijft de *vagrancy potential* en benoemt de gevallen die in Noordwest-Europa tot dan toe waren aanvaard. Beiden benadrukken dat er ook geregeld vogels zijn waargenomen die uit gevangenschap kwamen. Vanwege dit feit staat de Ross' Gans al geruime tijd op de lijst van soorten met omgekeerde bewijslast, waarvan voor aanvaarding van waarnemingen onomstotelijk vast moet staan dat de vogel ongeringd is.

In de meeste eerdere gevallen in Noordwest-Europa werden Ross' Ganzen waargenomen tussen Kleine Rietganzen (*Anser brachyrhynchus*), waarschijnlijk de meest te verwachten gezelschapsoort (*carrier species*), aangezien zij op Groenland broedt. Brandganzen (*Branta leucopsis*) en Groenlandse Kolganzen (*Anser albifrons flavirostris*), doen dat ook, maar die populaties neigen minder vaak naar het Europese vasteland te komen dan hun meer oostelijke populaties. Aanvaarde Ross' Ganzen in Nederland bevonden zich soms tussen Kleine Rietganzen, maar in de meeste gevallen tussen Grauwe Ganzen en Brandganzen.

In het Haringvliet zijn tussen 1988 en 1991 meerdere waarnemingen gedaan van gemengde paren Ross' Gans (witte en blauwe vorm) met Brandganzen, en ook een hybride vogel gepaard met Brandganzen, maar onduidelijk is of ze toen ook tot broeden kwamen (Meininger & van Swelm 1994). In

2003 werd er op de Slijkplaat in het Haringvliet een Ross' Gans op nest gevonden tussen de Brandganzen (Meininger 2004). Sindsdien zijn er nog meerdere broedverdachte waarnemingen gedaan, maar die zijn niet (goed) gedocumenteerd.

In de afgelopen twee decennia zien we in Nederland een sterke toename in het aantal gevallen van ongeringde individuen. Wellicht valt deze toename aan waarnemingen samen met de populatietoename in Noord-Amerika. Het familiegroepje van vier vogels gevonden op 28 september 2009 op Texel wordt door velen beschouwd als een verse aankomst vanuit Noord-Amerika. Aan de hand van de vervolgwaarnemingen is het aannemelijk dat dit familiegroepje uit elkaar is gevallen en de vogels onafhankelijk van elkaar zijn gaan rondzwerven in Europa. Tegelijkertijd zien we ook een toename aan waarnemingen van verdachte (zomerwaarnemingen, atypische gezelschapsoorten) en geringde individuen die het beeld duidelijk vertroebelen.

In een poging om het aantal individuen in Nederland in de afgelopen jaren (2017 – begin 2020) te bepalen zijn waarnemingen van Ross' Ganzen van enkele tientallen locaties uitgebreid geanalyseerd door de CDNA. Daaruit is gebleken dat een aanzienlijk deel van de gevallen is terug te voeren op slechts enkele exemplaren die flinke omzwervingen maken. Eén van de vogels bijvoorbeeld (geringd met een zwarte, smalle kwekersring om de rechterpoot, en met ontbrekende handpennen en daarmee zeker een escape), werd voor het eerst gezien in september 2018 in Noord-Holland (NH). Deze vogel zwierf vervolgens (veelal optrekkend met Brandganzen) via Flevoland, NH, Zuid-Holland (ZH) en weer NH om in mei 2019 in Friesland (FR) te belanden. Een tweede vogel, die kon worden gevolgd op basis van een specifiek patroon op de binnenste handpennen en associeerde met Grauwe Ganzen, werd voor het eerst gezien in september 2017 in FR en vervolgens in Gelderland (GE), Overijssel (OV), ZH en Utrecht, weer in OV, vervolgens NH, FR, weer NH en ten slotte in ZH in juli 2018. Los hiervan zijn er vele waarnemingen die niet overtuigend aan een ander individu gekoppeld kunnen worden, maar het is niet ondenkbaar dat meer waarnemingen betrekking hebben op één en hetzelfde individu.

Deze oefening heeft bij de CDNA eigenlijk tot alleen maar meer vragen gezorgd. Zijn zomerwaarnemingen te rijmen met het gedrag van een (langere tijd in Europa verblijvende) wilde vogel, of is dit eerder een teken van een herkomst uit gevangenschap? Is het omringende gezelschap altijd een aanwijzing voor de herkomst van een vogel, of is dat alleen bij aankomst van belang, of helemaal niet? Aangezien individuele Ross' Ganzen aantoonbaar lange tijd door Nederland hebben gezworven, bestaat het risico dat waarnemingen van hetzelfde individu ongemerkt zowel als wild, als niet-wild kunnen worden beschouwd. Alle Ross' Gans dossiers staan sinds ruim twee jaar *on hold* omdat het op dit moment vrijwel onmogelijk blijkt om coherente besluiten te nemen die het voorkomen van wilde Ross' Ganzen zo goed mogelijk benaderen. Het uitgebreide zwerfgedrag van lang verblijvende individuen, die niet altijd als zodanig herkenbaar zijn, vormt een extra complicatie voor het herkennen van patronen die op langere termijn mogelijk een aanwijzing kunnen geven voor het voorkomen van wilde Ross' Ganzen in Nederland. Zeldzaamhedencommissies in omringende landen zitten in hetzelfde parket. Vooral nog hebben de meeste commissies - waaronder die in het Verenigd Koninkrijk en alle andere ons omringende landen –er voor gekozen om deze soort niet op de A-lijst te plaatsen. In de toekomst zullen we samen optrekken om een beter beeld te krijgen van het voorkomen van Ross' Ganzen in Noordwest-Europa.

Referenties

- Berlijn, M. 2004. Ross' Ganzen in Nederland in 1988-2003. Dutch Birding 24: 100-106

- Jónsson, J. E., J. P. Ryder, and R. T. Alisauskas (2020). Ross's Goose (*Anser rossii*), version 1.0. In *Birds of the World* (A. F. Poole, Editor). Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, NY, USA. <https://doi.org/10.2173/bow.rosgoo.01>
- Meininger, P.L., van Swelm, N.D. 1994. Brandganzen *Branta leucopsis* als broedvogel in het deltagebied. *Limosa* 67: 1:5.
- Meininger, P.L. 2004. Broedpoging van Ross' Gans in Haringvlieg in 2003. *Dutch Birding* 24: 11-113.
- Van den Berg, A.B. 2004. Population growth and vagrancy potential of Ross's Goose. *Dutch Birding* 24: 107-111